

Pécsi Ítéltábla

Pf.III.20.066/2021/11. szám

A felperesek:

felperes1 (cím1) I. rendű;

felperes2 (cím2) II. rendű;

felperes3 (cím3) III. rendű

A felperesek képviselője:

ügyvéd1 (cím4)

Az alperesek:

alperes1 (cím5) I. rendű;

alperes2 (cím6) személyesen eljáró II. rendű

Az I. rendű alperes képviselője:

ügyvéd2 (cím7)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

felperesek 18. sorszám alatt

A per tárgya:

fogyasztói szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása, biztosítási szolgáltatás megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

Kaposvári Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

20.P.20.851/2020/17. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az I. rendű felperes által 6.119.396 forint, a II. rendű felperes által 1.732.824 forint, a III. rendű felperes által 750.000 forint kártérítés és járulékai megfizetése iránt előterjesztett keresetre vonatkozó részében a pert megszünteti, és az elsőfokú bíróság ítéletét ebben a részében hatályon kívül helyezi.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg tizenöt napon belül a II. rendű alperesnek – a adós1 által szerződésszám számon kötött kölcsönszerződés teljesítésére – 100.000 (egyszázezer) forintot.

Mellőzi a felperesek elsőfokú perköltségben történő marasztalását, és kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek, mint együttes jogosultaknak tizenöt napon belül 512.964 (ötszáztizenkettőezer-kilencszázhatvannégy) forint, a jelen másodfokú eljárásig felmerült perköltséget.

Kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg az I. rendű alperesnek tizenöt napon belül az I. rendű felperes 174.000 (százhetvennégyezer) forint, a II. rendű felperes 34.000 (harmincnégyezer) forint másodfokú perköltséget. A III. rendű felperes és az I. rendű alperes egymás közötti viszonyukban a másodfokú eljárásban felmerült perköltségüket maguk viselik.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg az államnak – az állami adóhatóság külön felhívásra – 15.000 (tizenötezer) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] A felperesek jogelődje, jogelőd 2006. november 15. napján hitelfedezeti biztosítás mellett szerződésszám számon kötött kölcsönszerződést a II. rendű alperessel. Az élet-, baleset-, egészség- és munkanélküliség biztosítás 2006. december 14. napján jött létre a II. rendű alperes mint szerződő és kedvezményezett, jogelőd, mint biztosított és az I. rendű alperes biztosító között, miután a biztosítotti nyilatkozat aláírásával a biztosítási szerződés hatályát a felperesi jogelődre, mint biztosítottra kiterjesztették.
- [2] jogelőd 2008. december 10. napján elhunyt. Az I. rendű alperes a biztosítási szolgáltatás iránti igényt elutasította. A felperesek – jogelőd örökösei – a biztosítási szerződésből eredő igény érvényesítésére a Siófoki Járásbíróságon 2013. október 28. napján keresetlevelet terjesztettek elő. A per a Keszthelyi Járásbíróságra való áttételt követően a felperesek keresettől elállása folytán megszűnt.
- [3] A jelen perben a felperesek annak megállapítását kérték, hogy a felperesi jogelőd és az I. rendű alperes között 2006. december 14. napján létrejött biztosítási jogügylet fogyasztói szerződés, a szerződésnek az a rendelkezése, miszerint a biztosítási szerződés alapján érvényesíthető igények elévülési ideje két év, tisztességtelen szerződési feltétel és ezáltal érvénytelen. 2017. június 14. napján keresetüket módosították (20.P.22.175/2016/12. szám), és a megállapítás mellett teljesítést is követeltek az I. rendű alperestől, a biztosítási szolgáltatás iránti követelésük összegét 100.000 forintban jelölték meg. Utóbb kérelmüket azzal egészítették ki, hogy a marasztalást a II. rendű alperes javára kérik.
- [4] Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, a II. rendű alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.
- [5] A Pécsi Ítéltábla Pf.VI.20.170/2018/4. számú részítéletével megállapította, hogy a 2006. december 14. napján kelt biztosítási nyilatkozattal a felperesek jogelődjére kiterjesztett jelzálogkölcsönhöz kapcsolódó élet-, baleset-, egészség- és munkanélküliségi biztosítás általános szerződési feltételei 8. pontjában meghatározott biztosítási feltétel, miszerint a biztosítási szerződés alapján érvényesíthető igények elévülési ideje két év, érvénytelen, a felperesekre kötelezettséget nem jelent. Ezt meghaladó részében az elsőfokú bíróság ítéletét – a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között – az eljárási költségekre is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A felperesek másodfokú eljárásban felmerült költségét együttesen 68.000 forintban, az I. rendű alperes másodfokú eljárásban felmerült költségét 20.000 forintban állapította meg. A másodfokú bíróság a részítéletben foglaltak szerint előírta, hogy a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak érdemben kell vizsgálnia, hogy az I. rendű alperes a biztosítási szolgáltatás teljesítésére köteles-e.

- [6] A felperesek a folytatódó eljárásban 2020. július 30. napján 20.P.20.440/2019/42. szám alatt keresetüket kiterjesztették; a biztosítási szolgáltatás iránti követelés felemelése nélkül, amellelt a szerződésszegéssel okozott káraik – az I. rendű felperes 4.000.000 forint nem vagyoni, 2.119.396 forint vagyoni kár és ennek járulékai; a II. rendű felperes 1.500.000 forint nem vagyoni, 232.824 forint vagyoni kár és járulékai; a III. rendű felperes 750.000 forint vagyoni kár és járulékai – megtérítésére kérte kötelezni az I. rendű alperest. Kárigényüket a felperesek arra alapították, hogy az I. rendű alperes a teljesítést megtagadta, emiatt a II. rendű alperes ellenük a kölcsöntartozás behajtására végrehajtást indított. Létbiztonságuk megingott, ami lelki egészségükre is súlyosan megterhelő. Vagyoni káraikat a behajtott, illetve általuk megtérített összegeknek megfelelően jelölték meg.
- [7] Az I. rendű alperes e keresetváltoztatáshoz nem járult hozzá.
- [8] Az elsőfokú bíróság 20.P.20.851/2020/10. számú végzésével a felperesek 2017. június 14. napján előterjesztett keresetváltoztatását a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi III. törvény) 146/A.§-ára figyelemmel, az alperesi hozzájárulás hiánya miatt elutasította.
- [9] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és a felpereseket az I. rendű alperes részére egyetemlegesen 218.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte.
- [10] Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a keresetindításkor hatályban volt 1952. évi III. törvény 146/A.§-a szerint kötelező jogi képviselő esetén az általános szabályoktól (146.§) eltérően a felperes keresetét – a (2)-(4) bekezdésben foglalt kivétellel – az alperes érdemi ellenkérelme előadását követő harminc napon belül változtathatja meg. Az 1952. évi III. törvény 23.§ (1) bekezdés k) pontja alapján a tisztességtelen szerződési feltételek érvénytelensége tárgyában indított perek esetében a jogi képviselő kötelező. A hivatkozott jogszabályhelyek határidőt nem írnak elő a keresetváltoztatást elutasító végzés meghozatalára. Figyelemmel arra, hogy a felperesi képviselő a jogszabályban előírt határidőn túl nyújtotta be keresetváltoztatását, amihez az alperesek nem járultak hozzá, az 1952. évi III. törvény 146/A.§ (2)-(4) bekezdésében írt körülmény nem állt fenn, az 1952. évi III. törvény 146/A.§ (6) bekezdése alapján a keresetváltoztatást el kellett utasítani (10. sorszámú végzés).
- [11] Rámutatott, hogy a keresetváltoztatás elutasítása miatt, a részítéletre is figyelemmel nem maradt elbírálatlan kereseti kérelme a felpereseknek. A 1952. évi III. törvény 157.§-a szerinti eljárás megszüntetésére, az ott írt feltételek hiányában nem volt mód, így ítélettel utasította el a meg nem engedett keresetváltoztatással érintett keresetet.
- [12] Az elsőfokú bíróság megállapította azt is, hogy a felperesek a II. rendű alperest megillető igényt kívántak a módosított keresettel érvényesíteni, a II. rendű alperes azonban nem tekinthető fogyasztónak, így az alperesek között a fenti tartalommal megkötött szerződés az alperesek személyére figyelemmel nem tekinthető fogyasztói szerződésnek. A II. rendű alperes javára történő igényérvényesítés során a felperesek a szerződésben foglalt tisztességtelen kikötés semmisségére, valamint ez alapján a szerződés érvénytelenségére a II. rendű alperes javára alappal nem hivatkozhatnak. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi IV. törvény) 209/A.§ (1) bekezdése értelmében az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló tisztességtelen kikötést a sérelmet szenvedett fél megtámadhatja, amire az 1959. évi IV. törvény 236.§ (1) bekezdésében meghatározott egyéves jogvesztő határidőben nem került sor. Minderre tekintettel a biztosítási szerződésben kikötött kétéves elévülési idő az alperesek egymás közötti jogviszonyában nem tekinthető tisztességtelen általános szerződési feltételnek. Az I. rendű alperes az elutasításról 2009. január hó 14. napján rendelkezett, a szolgáltatás teljesítése iránti igény a szerződéses kétéves időt figyelembe véve 2011. január 13. napján elévült. Erre az I. rendű alperes az eljárás során hivatkozott, így a II. rendű alperes igénye bírói úton nem érvényesíthető.

- [13] Kitért arra is az elsőfokú bíróság, hogy a felperesek által a Siófoki Járásbíróság előtt indított per tárgya eltért a jelen perétől, mert nem fogyasztói szerződés részleges érvénytelenségének a megállapítását kérték a felperesek. A keresetlevelet a Siófoki Járásbíróság a Keszthelyi Járásbírósághoz tette át, ahol 2014. március 12. napján, öt éven túl történt a keresetlevél kiadása. A bírói gyakorlat egységesnek tekinthető abban a kérdésben, hogy a meghaladott EBH.2012.P.7. számú döntésben foglaltaktól eltérően a keresetlevél előterjesztése csak abban az esetben alkalmas az elévülés megszakadása jogkövetkezményének kiváltására, ha annak alapján, az elévüléssel érintett követelés tárgyában a célzott eljárás megindul, és abban a bíróság érdemi döntést hoz (Kúria Pfv.V.20.852/2015. BH.51/2017. szám). A II. rendű alperes igénye így az 1959. évi IV. törvény 327.§ (1) bekezdés alapján is elévült.
- [14] Az elsőfokú ítélet ellen a felperesek fellebbeztek, elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérték. A hatályon kívül helyezés indokai körében hivatkoztak az 1952. évi III. törvény 146/A.§-ának téves alkalmazására, a 2017. június 14. napján előterjesztett keresetváltoztatás közel négy év elteltével történt elutasításának jogszabálysértő voltára, valamint az 1952. évi III. törvény 220.§ (1) bekezdés d) pontjában írt indokolási kötelezettség elmulasztására.
- [15] Fellebbezésükben sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság a keresetüket azzal az eljárásjogi indokolással utasította el, hogy nem maradt elbírálatlan kereseti kérelmük, mert a 2017. június 14-i marasztalásra irányuló keresetváltoztatás nem volt megengedhető, és azt a 2021. január 22. napján hozott végzésével elutasította. Rámutattak, hogy az elsőfokú bíróság annak ellenére rendelkezett a keresetváltoztatás elutasításáról, hogy a másodfokú bíróság részítéletében jogerős határozatot hozott az elévülés kérdésében, egyúttal kijelölte az elsőfokú tárgyalás kereteit. Az I. rendű alperes 2017. június 14. napjától 2020. október 8. napjáig nem kifogásolta a keresetváltoztatást, ami egyértelműen hozzájárulásnak tekintendő. Álláspontjuk szerint egyebekben 2017. június 14. napján részükről nem is történt keresetváltoztatás, a 1952. évi III. törvény 146.§ (5) bekezdés d) pontja szerint ugyanis nem tekinthető keresetváltoztatásnak, ha megállapítás helyett teljesítést vagy teljesítés helyett megállapítást követelnek.
- [16] Támadták az elsőfokú bíróságnak azt a következtetését is, hogy az alperesek egymás közötti jogviszonyában a biztosítási szerződés nem tekinthető fogyasztói szerződésnek, ezért a II. rendű alperes javára történő igényérvényesítés során a szerződésben foglalt tisztességtelen kikötés semmisségére, ezek alapján a szerződés érvénytelenségére nem hivatkozhatnak. Rámutattak, hogy nem a perbe vont II. rendű alperes javára kérték az érvénytelenség megállapítását, de a szerződés érvényességét érintő bírói döntés a II. rendű alperesre is kihat. Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság az elévülés kérdésében megismételte azokat a jogi hivatkozásait, amelyeket a másodfokú bíróság részítéletében már felülbírált.
- [17] A Pf. 3. sorszám alatti előkészítő iratukban fellebbezésüket azzal egészítették ki, hogy az elsőfokú ítélet megalapozatlanságának kiküszöbölése jelentős terjedelmű bizonyítás felvétele mellett lehetséges, amely meghaladja a másodfokú eljárás kereteit; erre hivatkozással is kérték az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését. Kérték a 2021. január 22. napján kelt 10. sorszámú, 2017. június 14-i keresetváltoztatást elutasító végzés felülbírálatát is. Fellebbezésüket annyiban pontosították, hogy az elsőfokú ítélet megváltoztatását is kérték, mely fellebbezési kérelmük – tartalma szerint – a kereset teljesítésére irányult.
- [18] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I. rendű alperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő, amelyben az elsőfokú ítélet perköltséget megállapító rendelkezésének megváltoztatását kérte olyan módon, hogy a másodfokú bíróság a felpereseket terhelő perköltséget 300.000 forinttal, 518.000 forintra emelje fel. Emellett kérte az elsőfokú ítélet keresetét elutasító érdemi rendelkezésének változatlanul hagyásával a felperesek 2020. július 28. napján kelt és július 31. napján [helyesen 2020. július 30. napján] érkezett beadványában kártérítés iránt

előterjesztett keresetfelemelésnek, mint az 1952. évi III. törvény 146/A.§ (1) bekezdésébe ütköző meg nem engedett keresetváltoztatásnak az elutasítását.

- [19] Fellebbezési ellenkérelmében az I. rendű alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperesek perköltségben történő marasztalását kérte. Kiemelte, hogy a 2017. június 14-i keresetváltoztatás elutasítása az 1952. évi III. törvény 146/A.§-ának megfelel. A felperesek megállapítás mellett kérték a marasztalást, így az 1952. évi III. törvény 146.§ (5) bekezdés d) pontja nem alkalmazható. Megalapozatlannak találta a felperesek hallgatólagos hozzájárulással kapcsolatos érvelését is. Az 1952. évi III. törvény 146.§ (3) bekezdése beleegyezést kíván meg, amely alperesi részről tevőlegességet, nyilatkozat megtételét jelenti, amire azonban nem került sor. Az elévülés kérdésében mindenben egyetértett az elsőfokú bírósággal, a másodfokú bíróság részítéletben kifejtett álláspontját tévesnek, a Kúria gyakorlatával ellentétesnek tartotta, azzal, hogy a másodfokú eljárásnak nem volt tárgya sem a keresetváltoztatás megengedhetősége, sem a 100.000 forint biztosítási szolgáltatásra irányuló követelés elévülése.
- [20] A felperesek a csatlakozó fellebbezésre előterjesztett ellenkérelmükben a csatlakozó fellebbezéssel érintett, perköltségre vonatkozó rendelkezés tekintetében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték. A 2020. július 30. napján előterjesztett keresetváltoztatás kapcsán azzal érveltek, hogy arra az 1952. évi III. törvény 146/A.§ (4) bekezdése alapján volt módjuk. Az orvosszakértői véleményre hivatkoztak, mint olyan új bizonyítékra, amely önhibájukon kívül az első tárgyalást követően jutott a tudomásukra. Állították, hogy az orvosszakértői vélemény alapján jutottak abba a helyzetbe, hogy megbeszélést kezdjenek az őket megillető kártérítési igényről, a kártérítés összecszerúségének meghatározása céljából kért szünetelés eredménytelenségét követően terjesztették elő megváltoztatott keresetüket.
- [21] A II. rendű alperes a másodfokú eljárásban nyilatkozatot nem tett.
- [22] A fellebbezés a 2017. június 14-i keresetváltoztatást érintő részében, a csatlakozó fellebbezés a 2020. július 31. napján előterjesztett keresetváltoztatást érintő részében alapos, egyebekben nem alapos.
- [23] A másodfokú bíróságnak mindenekelőtt azt kellett tisztáznia, hogy mit kell a felperesek joghatályosan előterjesztett kereseti kérelmének tekinteni, figyelemmel arra, hogy a felperesi fellebbezés a 2017. június 14-i keresetváltoztatás elutasítását, míg az I. rendű alperes csatlakozó fellebbezése a 2020. július 30-i keresetváltoztatás elutasításának elmaradását támadta. Hangsúlyozza a másodfokú bíróság, hogy a 2017. június 14-i és a 2020. július 30-i perbeli jognyilatkozatok egyike sem felel meg az 1952. évi III. törvény 146.§ (5) bekezdése szerinti kivételeknek, így azok keresetváltoztatásnak tekintendők.
- [24] Az 1952. évi III. törvény 254.§ (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletével együtt a per folyamán hozott egyéb határozatokat is felülbírálja, kivéve azokat, amelyek ellen fellebbezésnek egyáltalán nincs helye, vagy amelyek külön fellebbezéssel támadhatók meg.
- [25] A másodfokú bíróság a fenti jogkörében elsőként az 1952. évi III. törvény 146/A.§ (6) bekezdése alapján meghozott 20.P.20.851/2020/10. számú végzést, azaz a 2017. június 14-i keresetváltoztatás megengedhetőségét vizsgálta. Ennek során arra volt figyelemmel, hogy a keresetváltoztatásra az 1952. évi III. törvény 146/A.§ (1) bekezdésében írt határidőn túl került sor, ennek ellenére azonban az I. rendű alperes arra 2017. július 5. napján érdemi ellenkérelmet terjesztett elő, aminek alapján az elsőfokú bíróság valamennyi keresetről érdemben, ítélettel döntött. A felperesek fellebbezésére előterjesztett ellenkérelmében az I. rendű alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. A másodfokú bíróság részítéletét követően folytatódó eljárásban a 2017. június 14. napján előterjesztett keresetet az I. rendű alperes további érdemi közreműködése mellett, az orvosszakértői bizonyításra is kiterjedően

tárgyalta az elsőfokú bíróság. Az I. rendű alperes kizárólag a felperesek újabb, 2020. július 30. napján előterjesztett keresetváltoztatását követően utalt arra, hogy a 2017. június 14-i keresetváltoztatáshoz sem járult hozzá.

- [26] A másodfokú bíróság a fentiekre figyelemmel nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak azzal a döntésével, amellyel a keresetváltoztatást a megváltoztatott kereset érdemi tárgyalását követően utasította el. Osztotta a felperesek álláspontját abban a kérdésben, hogy az 1952. évi III. törvény 146/A.§ (3) bekezdésének az eset sajátosságaira figyelemmel történő alkalmazásával a 2017. évi keresetváltoztatást az I. rendű alperes beleegyezésével előterjesztettnek kell tekinteni. Nem fér össze az eljárást elősegítő, jóhiszemű pervittel, hogy az I. rendű alperes a megváltoztatott keresetet érintő érdemi jogvita és bizonyítási eljárás lefolytatását követően, több mint három év elteltével hivatkozik a keresetváltoztatással kapcsolatos beleegyezésének hiányára. Ezt az értelmezést támasztja alá az elsőfokú bíróság által alkalmazott megoldás kimenetele is: a keresetváltoztatás elutasítása után az elsőfokú bíróság is indokoltan látta, hogy ítélettel döntsön a tárgyalt ügyben, ami – nyilvánvaló ellentmondásként – az elutasított keresetváltoztatással megváltoztatott kereset érdemi, ítélettel történő elbírálását eredményezte.
- [27] A 2020. július 30. napján benyújtott keresetváltoztatás kapcsán az I. rendű alperes nyomban nyilatkozott beleegyezésének hiányáról. A keresetváltoztatás megengedhetősége körében (a 2019. október 15. napján előterjesztett) orvosszakértői vélemény, mint a keresetváltoztatásra okot adó új bizonyíték nem volt figyelembevehető. Az orvosszakértői véleményre ugyanis – amely egyebekben csak megerősítette a felpereseknek azt a kezdetektől képviselt álláspontját, hogy jogelődjük halálát nem a kockázatviselés kezdetét megelőző három évben már fennállott betegség okozta – a felperesek keresetváltoztatásukban egyáltalán nem hivatkoztak, annak előterjesztésére egyértelműen nem az orvosszakértő valamely megállapítása adott okot. Így az 1952. évi III. törvény 73/A.§ (1) bekezdés bb) pontja alapján kötelező jogi képviselettel érintett perben a 146/A.§ (4) bekezdése szerinti hivatkozás és igazolás hiányában a keresetváltoztatás az alperesek beleegyezése nélkül csak a 146/A.§ (1) bekezdésében írt határidőben lett volna előterjeszthető.
- [28] Az elsőfokú bíróság nem rendelkezett a 2020. június 30-i keresetváltoztatás elutasításáról, amiből következik, hogy a teljes keresetet elutasító ítélettel ezt a megváltoztatott keresetet is elbírálta, aminek azonban – a fentebb kifejtettekkel szerint – nem volt meg az eljárásjogi alapja.
- [29] Az 1952. évi III. törvény 157.§ a) pontja alapján a bíróság a pert megszünteti egyebek mellett abban az esetben, ha a keresetlevelet már a 130. § (1) bekezdésének h) pontja alapján – a keresetindításra külön jogszabályban meghatározott határidő elmulasztása miatt – idézés kibocsátása nélkül el kellett volna utasítani. E szabályt a keresetváltoztatás elutasításának elmaradása esetén megfelelően alkalmazni kell; a megváltoztatott kereset előterjesztésének határideje ebben az esetben az 1952. évi III. törvény 146/A.§ (1) bekezdésében írt határidő.
- [30] A permegszüntetési ok fennállása folytán a másodfokú bíróság az I. rendű felperes által 6.119.396 forint, a II. rendű felperes által 1.732.824 forint, a III. rendű felperes által 750.000 forint kártérítés és járulékal megfizetése iránt előterjesztett keresetre vonatkozó részében a pert megszüntette, és az 1952. évi III. törvény 251.§ (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét ebben a részében hatályon kívül helyezte.
- [31] A fentiekre figyelemmel tehát a felperesek elbírálandó keresete az a kereset, melyben a perbeli biztosítási szerződés alapján az I. rendű alperes biztosítót a II. rendű alperes kedvezményezett javára 100.000 forint biztosítási szolgáltatás megfizetésére kérték kötelezni.
- [32] A másodfokú bíróság a felperesek elsődleges fellebbezési kérelmére figyelemmel vizsgálta az elsőfokú ítélet permegszüntetéssel nem érintett része hatályon kívül helyezésének

indokoltságát is, azt azonban nem találta szükségesnek. Az elsőfokú bíróság ítélete a fellebbezésben foglaltakkal ellentétben indokolást tartalmaz, aminek hiánya így hatályon kívül helyezést nem alapol meg. Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást lefolytatta, az elbírálás alapjául szolgáló releváns tények a bizonyítás további kiegészítése nélkül megállapíthatóak voltak.

- [33] A másodfokú bíróság ennek megfelelően a csatolt biztosítási feltételek, valamint szakértő1, a szakértő2 részéről eljáró igazságügyi orvosszakértő 20.P.20.440/2019/20. szám alatt csatolt és az I. rendű alperes indítványára 31. sorszám alatt kiegészített szakértői véleménye alapján a tényállást az alábbiakkal egészíti ki:
- [34] A biztosítási feltételek 1. pont (5) bekezdése szerint a biztosító szolgáltatása a halál bekövetkezésének időpontja alapján meghatározott aktuális szolgáltatási összeg, ami a tőketartozással megegyező összegű szolgáltatást jelent. A 2.1. pont (5) bekezdése alapján a biztosítási szerződés kedvezményezettje a biztosítottak által a biztosítotti nyilatkozaton adott beleegyezésük alapján a kedvezményezett (a továbbiakban: kedvezményezett), amely a biztosítási szolgáltatásra jogosult.
- [35] Az 5.2. pont (3) bekezdés (a) albekezdése értelmében a biztosító kockázatviselése nem terjed ki azokra az eseményekre, amelyek oka részben vagy egészben a biztosított olyan betegsége, amely a biztosító rá vonatkozó kockázatviselésének kezdete előtti három évben bizonyíthatóan fennállott, és amelyet a kockázatviselést megelőző három éven belül kórisméztek, vagy amely ez idő alatt gyógykezelést igényelt.
- [36] jogelőd a biztosítási szerződés hatályának reá való kiterjesztését megelőző három évben, illetve korábban is cukorbetegségben és magas vérnyomásbetegségben, valamint ezek szövődményeiben szenvedett, betegségei súlyosbodásuk mellett is gyógykezeléssel egyensúlyban tarthatóak voltak. Halálához az e megbetegedéseitől függetlenül kialakult, a kockázatviselés kezdetét követően kórismézett daganatos betegség vezetett, a halál okának a többszörös daganatos áttétek tekinthetőek. A cukorbetegség és a vastagbél tumor kialakulása közötti ok-okozati összefüggés nem igazolható.
- [37] A felperesek biztosítási szolgáltatás iránti keresetét az elsőfokú bíróság az elévülésre figyelemmel tekintette alaptalannak, mely jogi álláspontjával a másodfokú bíróság továbbra sem ért egyet.
- [38] Mindenekelőtt ismételten hangsúlyozza a másodfokú bíróság, hogy a perbeli szerződés az 1959. évi IV. törvény 685.§ e) pontja szerinti fogyasztói szerződés. Nem arról van szó ugyanis, hogy létrejött egy biztosítási szerződés a gazdasági vagy szakmai tevékenység körén kívül eső célból szerződést kötő személy részvételével, és egy másik szerződés a gazdasági vagy szakmai tevékenységük körében eljáró alperesek között. A perbeli háromoldalú jogviszonyt egyetlen biztosítási szerződés határozza meg, melyből eredő igények elévülésére ugyanaz a határidő vonatkozhat csak.
- [39] A II. rendű alperes valóban kedvezményezett, e minőségéből következően a biztosítási szolgáltatást az ő javára kell teljesíteni. Nem lehet azonban szem elől téveszteni, hogy kölcsönszerződéshez kapcsolódó biztosításról van szó, amelynek tartalma a biztosított teljesítőképességére kiható biztosítási események bekövetkezése esetén az őt terhelő kötelezettségért való helytállás. A teljesített biztosítási szolgáltatás a perbeli esetben a hagyatéki hitelező II. rendű alperes követelésére fordul, mellyel az örökhagyó által vállalt és a felperesekre hárult kötelezettség csökken. A biztosítási szolgáltatás érvényesíthetőségének a biztosítottat, illetve jogutódjait közvetlenül érintő időbeli korlátja tehát a fogyasztó fél szerződésből eredő jogát határozza meg. A másodfokú bíróság a fogyasztó jogait korlátozó tisztességtelen szerződési feltétel érvénytelenségét már elbírálta, részítéletéhez anyagi

jogerőhatás fűződik. A másodfokú bíróság mindezekre figyelemmel az elsőfokú ítélet indokolásának [36]-[40] bekezdését mellőzi.

- [40] A másodfokú bíróság a felperesek korábbi fellebbezését azért bírálta el részítélettel, mert álláspontja szerint az érvénytelenség megállapítása iránti kereset mellett, azzal halmazatban előterjesztett biztosítási szolgáltatás iránti követelés nem évült el.
- [41] Az elévülést a rövidített elévülési határidőre vonatkozó kikötés érvénytelensége és valamennyi releváns tény ismeretében az általános elévülési határidőre figyelemmel vizsgálta korábban is a másodfokú bíróság, és továbbra sem talált indokot arra, hogy a biztosítási szolgáltatás iránti igény elévülésével kapcsolatos kérdésben elfoglalt álláspontját megváltoztassa. Az EBH2012.P.7. számú elvi döntés az elsőfokú bíróság megállapításától eltérően a BH2017.51. számon közzétett eseti döntés folytán nem vált meghaladóttá. A két felhívott jogeset között jelentős különbség van abban a tekintetben, hogy a BH2017.51. számon közzétett esetben az eljárás a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításával ért véget, abban a Kúria azt fejtette ki, hogy a hiánypótlás ellenére idézés kibocsátására sem alkalmas keresetlevél nem alkalmas az eljárás megindítására, ilyen módon a követelés érvényesítésére.
- [42] A felperesek keresetlevele a bírósági úton való igényérvényesítésre alkalmas volt, a keresetlevél benyújtásának anyagi jogi joghatása, az elévülés megszakadása az 1959. évi IV. törvény 327.§ (1) bekezdése alapján bekövetkezett. E körben nem volt jelentősége annak, hogy a pert a Keszthelyi Járásbíróság utóbb megszüntette. A követelés bírósági úton való érvényesítése (a keresetlevél beadása) az elévülést az igényérvényesítés időtartamára az 1959. évi IV. törvény hatálya alatt a per kimenetelétől függetlenül megszakította (EBH2012.P.7.). A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény az elévülés megszakítására vonatkozó rendelkezéseket jelentősen megszigorította. Csak azokat a megszakítási lehetőségeket tartotta fenn, amelyek nem alkalmasak az igényérvényesítési bizonytalanság meghosszabbítására, elvetve azt a korábbi szempontot, miszerint az igényérvényesítési szándék egyértelmű kinyilvánítása már ellentmond az elévülés jogpolitika indokainak. Az írásbeli felszólítás elévülésre gyakorolt hatásának megszüntetésével párhuzamosan került sor a bírósági eljárásban történő igényérvényesítés elévülést megszakító hatásának feltételhez – érdemi határozathoz – kötésére [6:25.§ (1) bekezdés c) pont]. Ez a hangsúlyozottan új norma azonban a perbeli jogvitára nem irányadó. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 50.§ (1) bekezdése szerint ugyanis, ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a Ptk. hatálybalépésekor fennálló kötelmekkel kapcsolatos, a Ptk. hatálybalépését követően keletkezett tényekre, megtett jognyilatkozatokra – ideértve az e tények, illetve jognyilatkozatok által keletkeztetett újabb kötelmeket is – a Ptk. hatálybalépése előtt hatályos jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni. Az elsőfokú bíróság jogi álláspontja így a visszamenőleges hatályú jogalkalmazás tilalmába ütközik.
- [43] A perbeli esetben tehát az 1959. évi IV. törvény 327.§ (1) bekezdésének második fordulata szerint a biztosítási szolgáltatás iránti követelés bírósági úton való érvényesítése 2013. október 28. napján az elévülést megszakította, az eljárás jogerős befejeződése után, 2014. július 10. napjával az elévülés újrakezdődött, és az az újabb perindításig (a keresetváltoztatásig) nyilvánvalóan nem telt el.
- [44] Az 1959. évi IV. törvény 536.§ (1) bekezdése alapján az I. rendű alperes biztosítási szolgáltatás megfizetésére köteles. Az 560.§ (1) bekezdés a) pontja szerint életbiztosítási szerződésben kedvezményezett lehet a szerződésben megnevezett személy. A részére teljesítendő biztosítási szolgáltatás – a halál napján fennálló tőketartozás a rendelkezésre álló végrehajtási iratokból következtethetően a 100.000 forintot meghaladta. A kereset és a fellebbezés korlátaira tekintettel ezt meghaladó összeg megítélése kizárt volt, így a

másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi III. törvény 253.§ (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a biztosítási szerződés alapján az I. rendű alperest a II. rendű alperes kedvezményezett javára 100.000 forint biztosítási szolgáltatás megfizetésére kötelezte.

- [45] A másodfokú bíróság döntésével az I.-III. rendű felperesek az elsőfokú eljárásban pernyertesek lettek, perköltségüket az 1952. évi III. törvény 78.§ (1) bekezdése alapján az I. rendű alperes köteles megfizetni. A másodfokú bíróság mellőzte a felperesek elsőfokú perköltségben történő marasztalását, és a felperesek jogi képviselével az elsőfokú eljárásban felmerült költséget a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3.§ (2) bekezdés a) pontja, illetve (3) bekezdése alapján az első elsőfokú eljárásban 20 munkaóra figyelemmel 100.000 forintban, az első megismételt eljárásban ugyancsak 100.000 forintban, míg a második megismételt eljárásban (a meghatározható 100.000 forint pertárgyértékre figyelemmel) 10.000 forintban határozta meg, melyhez járult a felperesek részére a másodfokú bíróság Pf.VI.20.205/2017/10. számú hatályon kívül helyező végzésében, valamint Pf.VI.20.170/2018/4. számú részítéletében meghatározott 68.000-68.000 forint költség, mindösszesen 346.000 forint, ezen kívül a felperesek előlegeztek 166.964 forint szakértői költséget.
- [46] A másodfokú eljárásban mind a felperesek, mind az I. rendű alperes megalapozottan sérelmeztek egy-egy, a keresetváltoztatás megengedhetőségével kapcsolatos első bírói álláspontot.
- [47] A felperesek fellebbezésének pertárgyértékét a megváltoztatásra irányuló fellebbezési kérelmük folytán a teljes keresetre figyelemmel kellett megállapítani. Ez az összeg (a 100.000 forint biztosítási szolgáltatás megosztásával) az I. rendű felperes esetében 6.153.739 forint, a II. rendű felperes esetében 1.766.157 forint, a III. felperes esetében 783.333 forint volt. Ebből a fellebbezés felperesenként 33.333 forint vonatkozásában lett eredményes, ami igen csekély (I. rendű felperes esetében 0,5%, II. felperes esetében 2%, III. rendű felperes esetében 4%) mértékű pernyertességet eredményezett. Az I. rendű alperes fellebbezés kapcsán számítható perköltsége az R. 3.§ (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése 4/A.§-a alapján az I. rendű felperes vonatkozásában 195.400 forintban, a II. rendű felperes vonatkozásában 56.100 forintban, a III. rendű felperes vonatkozásában 24.900 forintban számítható, amiből az I. rendű alperes fellebbezés kapcsán figyelembe vehető pernyertességével arányos az I. rendű felperes esetében 194.300 forint, a II. rendű felperes esetében 55.000 forint, a III. rendű felperes esetében 23.900 forint. A felperesek együttes perköltsége az R. 2.§ (1) bekezdése alapján 150.000 forint volt, amiből azonban a csekély eredményesség miatt igen kis hányad (kerekítéssel I. rendű felperes 300 forint, II. rendű felperes 1.000 forint, III. rendű felperes 2.100 forint) megtérítésére jogosultak, a fellebbezés kapcsán az I. rendű alperes javára mutató különbözet az 1952. évi III. törvény 81.§ (1) bekezdése alapján az I. rendű felperessel szemben 194.000 forint, a II. rendű felperessel szemben 54.000 forint, a III. rendű felperessel szemben 21.800 forint. Ezzel szemben azonban a csatlakozó fellebbezés eredménytelen maradt, így a csatlakozó fellebbezés után számítható perköltséget az I. rendű alperes tartozik viselni. A felperesek által felszámított 100.000 forint költséget a másodfokú bíróság az R. 2.§ (2) bekezdése alapján, a kifejtett ügyvédi tevékenységre figyelemmel 60.000 forintra mérsékelte, melyből egy felperesre esik 20.000 forint. Beszámítással így az 1952. évi III. törvény 81.§ (1) bekezdése alapján az I. rendű felperes által fizetendő másodfokú perköltség 174.000 forint, a II. rendű felperes által fizetendő perköltség 34.000 forint, míg a III. rendű felperes esetében a peres felek a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.
- [48] Az illetékre kiterjedő részleges költségfeljegyzési jogban részesült felperesek fellebbezésének eredményes része kapcsán feljegyzett eljárási illeték megfizetésére a költségmentesség

alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján az I. rendű alperes köteles viselni, míg a megszüntetéssel érintett részében a fellebbezés az illetékekről szóló 1990. évi 57.§ (1) bekezdés a) pontja alapján illetékmentes volt.

Pécs, 2021. szeptember 29.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. előadó bíró, Dr. Kovács János s.k. bíró